

UVODI IN RAZLAGE PRI MAŠI ter RECENZIJE

Navodila:

1. Vaja o uvodih in razlagah pri maši poteka v pisni obliki. Izberete si bogoslužje, za katerega boste pripravili vse uvode in razlage, ki pridejo v poštev pri bogoslužju. V vaji opredelite, za katero bogoslužje pišete uvode (npr. velikonočna vigilijska, 5. postna nedelja, prvo sveto obhajilo ...).
2. Med sošolci si poiščete recenzenta, ki vašo vajo pregleda in jo tudi hkrati z recenzijo odda. Recenzija naj vsebuje analizo vsakega od uvodov oz. razlag. Ocenjuje se tako uvode/razlage, kakor tudi recenzijo!
3. Vaše uvode in svojo recenzijo ODDA RECENZENT – torej tudi vi ne oddate svojih uvodov, ampak tiste, ki ste jih recenzirali, hkrati z vašo recenzijo.
4. V oddani vaji jasno napišite, kdo je avtor uvodov in kdo avtor recenzije.
5. Vajo (torej recenzijo in uvode vašega sošolca/sošolke) morate v pisni obliki posredovati na elektronski naslov cecilija.emersic@teof.uni-lj.si do **1. 5. 2011**. Vsaka prejeta vaja bo potrjena v roku petih dni. Če potrditve ne boste prejeli, to pomeni, da se je pošta izgubila in jo pošljite še enkrat.
6. Temeljni viri, iz katerih črpajte ideje za posamezne uvode in razlage, so zapisani v nadaljevanju, ob konkretnih primerih posameznega uvoda oz. razlage. Seveda sestavite svoje izdelke, viri so vam lahko le v pomoč. Ob ugotovitvi, da vaja ni vaše delo, boste situacijo reševali s prof. Krajncem.
7. Celotna navodila (članek prof. Krajncja), kako napisati uvode in razlage pri bogoslužju, najdete na povezavi <http://liturgija.prostija-ptuj.si/wp-content/uploads/2009/11/Kak%C5%A1ni-naj-bodo-uvodi-pri-ma%C5%A1i1.pdf>.

PRIMERI UVODOV IN RAZLAG PRI MAŠI

Na tem mestu podajamo uvode, ki so bili uporabljeni v različnih bogoslužjih, vi pa uporabite vse uvode in razlage za ENO BOGOSLUŽJE!

1. Uvod v mašo

- izraža
 - o veselje, da smo se zbrali,
 - o zavest, da je Kristus navzoč, saj nas je On zbral po Svetem Duhu, da nas poveže v občestvo in
 - o prazničnost (praznik, liturgični čas, spomin svetnika ali drug namen)
- naj ne bo dvojniki besednemu bogoslužju, niti pridiga ali življenjepis svetnika
- VIRI: Rimski misal, Leto svetnikov, do neke mere lekcionar

Primer (uvod v nedeljsko mašo na praznik Kristusa Kralja in hkrati praznik sv. Cecilije, 22. 10. 2009):

Uvodna pesem je zadonela v slavo Kristusu Kralju, njemu, ki je učil, da njegovo kraljestvo ni od tega sveta ter s svojo daritvijo na križu pokazal, da nas vabi v drugačno kraljestvo. Vzklik »Kristus, kraljuj!« je slovesna veroizpoved

in izraz našega veselja ter vere v Kristusovo navzočnost. Danes smo še na poseben način vsi povabljeni k sodelovanju pri bogoslužju s prepevanjem, saj goduje sv. Cecilija, ki je zavetnica vseh pevcev.

2. Uvod v obred kesanja

- izključno duhovnikova naloga (RMu 51)
- ne sme iti za moraliziranje, pa tudi ne za relativiziranje greha
- VIRI: Rimski misal; <http://evharisticni-kongres.rkc.si/?id=207&fmod=21>

Primer (maša ob romanju celjske škofije na Brezje – škof Stres):

Da bi lahko bila naša molitev in naša daritev Bogu v slavo in nam vsem res v blagoslov, najprej obžalujemo vse, kar ni bilo prav v našem življenju in prosimo Gospoda, naj nam naše grehe odpusti, saj jih pred Njim iskreno priznavamo in obžalujemo (vir: <http://aktualno.rkc.si/?id=8024>).

3. Uvod v besedno bogoslužje

- kratko opozorilo na najpomembnejše sporočilo posameznih odlomkov ali glavne misli vseh odlomkov
- NE povzetek ali razlaga SP odlomkov, kar je naloga homilije
- navedite, kateri odlomki pridejo v poštev pri izbranem bogoslužju (1. berilo, psalm, (2. berilo), evangelij)
- VIRI: lekcionar, revija Beseda med nami!; knjižica Molimo s Cerkvijo

Primer (maša ob prazniku sv. Petra in Pavla 29. junija):

Božja beseda

1. berilo: Apd 12,1-11

Psalm: Ps 34,2-9

2. berilo: 2 Tim 4,6-8.17-18

Evangelij: Mt 16,13-19

Kot gre v evharistiji za Božjo navzočnost, tako gre za isto navzočnost tudi v Božji besedi. V prvem berilu bomo slišali, kako ne smemo izgubiti zaupanja v Boga, ker je Bog naša rešitev, kar opeva tudi psalmist v psalmu. Podobno nam v drugem berilu Pavel razodeva svoje zaupanje v venec zmage za boj in ohranitev vere. V evangeliju pa Jezus postavlja Petra za skalo kot simbol Cerkve, ki naj vedno zaupa v Njegovo navzočnost. Z živo predanostjo prisluhnimo Božji besedi.

4. Prošnje vernikov

- naslovljenec je vedno isti (Oče, Sin, Sveti Duh ...)
- uporabiti se smejo različni nazivi za isto Božjo osebo!
- **povabilo** in **sklep** pripada voditelju bogoslužja, ki predstavlja Kristusa
- povabilo se redno obrača na bogoslužni zbor: Bratje in sestre..., ali pa direktno na Boga: Gospod,...
- v sklepni prošnji ne ponavljamo že izrečenih namenov in ne dodajamo novih
- prošnje naj bodo preproste, kratke in jedrnat, predvsem pa brez moraliziranja in izpraševanja vesti

- obvezni nameni:
 - za potrebe Cerkve
 - za vladajoče in za blagor vsega sveta
 - za trpeče v kateri koli stiski
 - za krajevno občestvo, (za pokojne)
 - v primeru, da gre za obhajanje krsta, birmo, poroke, ..., tudi za novokrščence, birmance, novoporočence, ...
- prošnji naj bo od 5 do 6
- VIRI: Knjiga prošnji (samo kot vzorec, kar pomeni, da ne prepisujete)

Primer (prošnje vernikov pri bogoslužju ob Tomaževi proslavi 2010):

Voditelj: Jezus, sin živega Boga, po tebi sta prišli na svet milost in resnica, po tebi se je v polnosti razodela Božja ljubezen do nas. Izročamo ti naše prošnje in ti vzklikamo:

Kantor: Jezus, sin živega Boga -
Vsi: - prosimo te, usliši nas.

Moški: Jezus, večna modrost, navdihuj voditelje in učitelje svete Cerkve, da bodo kot sv. Tomaž Akvinski neutrudno iskali resnico, se poglobljali v Božje skrivnosti ter jih živeli sredi sveta in ga tako posvečevali.

Kantor: Jezus, večna modrost -
Vsi: - prosimo te, usliši nas.

Ženska: Jezus, sonce pravice, razsvetluj državne voditelje, ki jim je zaupana usoda slovenskega naroda, da bodo v dneh, ko doživljamo finančno in moralno krizo, znali odgovorno delati v dobro države in njenih prebivalcev, pri tem pa vselej poslušati glas vesti.

Kantor: Jezus, sonce pravice -
Vsi: - prosimo te, usliši nas.

Moški: Jezus, zaklad vernih, v letu evharistične preнове obujaj v nas hrepenenje po sveti evharistiji in nam s svojim telesom vlivaj moči za oznanjevanje v svetu.

Kantor: Jezus, zaklad vernih -
Vsi: - prosimo te, usliši nas.

Ženska: Jezus, odsvit Očeta, študentje in zaposleni na fakulteti te prosimo za pravo mero potrpežljivosti, vztrajnosti in moči, da bomo zmogli skupaj graditi občestvo Božjih sodelavcev, ki bodo svetu pričevali ne samo z intelektualnimi dosežki, ampak tudi preko medsebojnih odnosov.

Kantor: Jezus, odsvit Očeta -
Vsi: - prosimo te, usliši nas.

Moški: Jezus, dobri pastir, blagoslavljaljaj in spremljaljaj letošnje diplomante, da bodo svoje študijske dosežke s ponosom in odgovornostjo uporabljali v prid slovenskega naroda in vsega človeštva.

Kantor: Jezus, dobri pastir -
Vsi: - prosimo te, usliši nas.

Ženska: Jezus, začetnik življenja, ohranjaj nas v živi povezanosti z nebeško Cerkvijo in z mnogimi brati in sestrami, ki še potrebujejo naših molitev. Naj si prizadevamo za Božje kraljestvo že tukaj na zemlji in hrepenimo po življenju v nebesih.

Kantor: Jezus, začetnik življenja -
Vsi: - prosimo te, usliši nas.

Voditelj: Jezus, močni Bog, praviš nam: »Kar koli boste prosili v mojem imenu, bom storil« (Jn 14,13). Poslušaj naše prošnje na praznik, ko predte prinašamo sadove svojega dela in te prosimo za blagoslov ter varstvo, ki v občestvu z Očetom in Svetim Duhom živiš in kraljuješ vekomaj.

5. Razlaga med prinašanjem darov

- na oltar najprej prinesemo tiste darove, ki bodo postali Kristusovo telo in njegova kri (RMu 73), šele nato simbolične darove
- med tem je lahko darovanjska pesem ali pa kratka stvarna razlaga (v vašem primeru drugo!)
- na oltar se postavijo le tisti darovi, ki so namenjeni za evharistijo, medtem ko so vsi ostali simbolični darovi postavljeni pred ali ob oltar ali na to pripravljeno mesto
- VIRI: liturgične knjige (Romano Guardini – Sveta znamenja na poti k Bogu; Egon Kapelari – Sveta znamenja; Tone Kompare – Odkrivajmo skrivnost. Mašna znamenja; France Oražem – Svet bogoslužnih znamenj; ...)

Primer (razlaga prinašanja darov pri bogoslužju ob začetku akademskega leta, mariborska stolnica 2009):

Ob prinašanju ciborija:

Nebeški Oče, prinašamo ti kruh, ki bo po mašnikovi molitvi postal Jezusovo telo. Vsi, ki bomo jedli od tega kruha, se bomo spreminjali vanj. Naj nam Jezusovo telo, ki je bilo na križu darovano za nas, danes pa se nam daje v duhovno hrano pod podobo kruha, da moči, da bomo kot apostol Peter zmogli vzklkniti: »Gospod, ti vse veš, ti veš, da te imam rad!«

Ob prinašanju vrčkov z vinom in vodo:

Predte prinašamo vrček z vinom, ki se bo spremenilo v Jezusovo kri in vrček z vodo, ki jo bo duhovnik pomešal z vinom. Kakor se bo voda neločljivo pomešala z vinom, tako tesno se želimo mi povezati s Kristusom pri tej sveti daritvi. Okrepčani s hrano svetih bomo postajali tudi mi tvoja daritev svetu.

Ob prinašanju študijskega gradiva:

Pri tej sveti maši ti priporočamo študijsko leto, ki prihaja, zato predte prinašamo študijsko gradivo: knjige, zapiske in skripta. Naj pri svojem študiju računamo na tvojo pomoč in se zavedamo, da so uspehi sad tvoje milosti in trdega dela, porazi pa spodbuda za zavzeto delo in priložnost za krepitev volje.

Ob prinašanju ključev:

Ključni lahko odprejo ali zaprejo prostor, lahko omogočijo varnost ali pa preprečijo srečanje. V prihajajočem študijskem letu naj bodo ključni, ki jih prinašamo, znamenje, da želimo vstopati v nove prostore odnosov in spoznanj, da želimo odpreti vsa vrata, ki bodo vodila v življenje, k bližnjim, k Tebi.

6. Uvod v evharistično molitev

- EM – središče in vrhunec svetega opravila, to je v evharistična molitev
- poda jo duhovnik – mašnik ali razlagalec, ki opozori na glavne poudarke določene evharistične molitve (1.: ekleziološka razsežnost bogoslužja; 2.: kristološka razsežnost bogoslužja; 3.: epikletična razsežnost bogoslužja; 4.: zgodovina odrešenja; 1. EM za spravo: sprava kot vrnitev k Očetu; 2. EM za spravo: sprava z Bogom kot pogoj za sožitje med nami)

- VIRI: Rimski misal; liturgične knjige (Romano Guardini – Sveta znamenja na poti k Bogu; Egon Kapelari – Sveta znamenja; Tone Kompare – Odkrivajmo skrivnost. Mašna znamenja; France Oražem – Svet bogoslužnih znamenj ...); <http://evharisticni-kongres.rkc.si/?id=207&fmod=21>

Primer:

Primer 1. EM:

Bližamo se najsvetejšemu trenutku maše, evharistični molitvi, med katero se bodo darovi kruha in vina spremenili v telo in kri Jezusa Kristusa. Glavni poudarek bo na prošnji za občestvo, da bi bili povezani in da bi se kot Kristus tudi mi znali darovati.

7. Povabilo k molitvi očenaša

- duhovnik ali razlagalec povabi k molitvi
- očenaš ne kot prošnje vernikov za različne potrebe, ampak neposredna priprava na obhajilo (prošnja za vsakdanji in evharistični kruh)
- govorimo le o molitvi, ki nas pripravlja na vreden prejem svetega obhajila, ne pa, da uvajamo novo temo ali prošnjo
- VIRI: KKC; <http://evharisticni-kongres.rkc.si/?id=207&fmod=21>

Primer (povabilo k molitvi očenaša pri sveti maši ob sklepu oratorija 2008 – tema sv. Pavel):

Sveti Pavel je pisal pisma svojim prijateljem kristjanom in jim naročal, naj prepevajo pesmi o Bogu ter da naj skupaj molijo. Tudi mi smo danes zbrani tukaj, da bi skupaj molili in zaužili Jezusovo telo. Da bomo še bolj povezani med seboj prejeli Jezusa v srca, skupaj molimo: Oče naš ...

8. Razlaga pozdrava miru

- izraža željo živeti in širiti Kristusov mir in sprejemati bližnjega v vsej njegovi različnosti
- obred, ki nas pripravlja vredne na sprejem Kristusa v obhajilu (govorimo le o tem, kar nas bo še tesneje povežalo in pripravilo na srečanje v obhajilu)
- vir pravega miru je Bog, razumevanje z bližnjim pa je predpogoj za to milost in s tem predpogoj za srečanje s Kristusom v obhajilu
- gre za izrazito duhovno sporočilo, zato ni potrebno, da vsakemu sežemo v roko, ampak, kot pravijo navodila, le najbližjim (RMu 82)
- pozdrav miru »nima značaja sprave ne odpuščanja grehov, marveč ima namen izraziti mir, občestvo in ljubezen, preden prejmemo sveto evharistijo« (Zakrament odrešenja 71)
- VIRI: liturgične knjige (Romano Guardini – Sveta znamenja na poti k Bogu; Egon Kapelari – Sveta znamenja; Tone Kompare – Odkrivajmo skrivnost. Mašna znamenja; France Oražem – Svet bogoslužnih znamenj ...); <http://evharisticni-kongres.rkc.si/?id=207&fmod=21>

Primer:

»Blagor tistim, ki delajo za mir, kajti imenovani bodo Božji sinovi.« (Mt 5,9). Tako Jezus blagruje tiste, ki so orodje miru v svetu. Tudi vsi mi smo poklicani, da smo kot kristjani njegovi sodelavci v svetu, da vanj prinašamo ljubezen in razumevanje. Pokažimo pripravljenost delati dobro tako, da si podamo roke.

9. Zahvala po obhajilu (pred 'prošnjo po obhajilu')

- po obhajilu je kratka tihota, med katero lahko nekdo izreče besede zahvale za duhovno zedinjenje s Kristusom in s soobhajanci
- VIRI: lekcionar, če se bo zahvala navezala na Božjo besedo, zbirke molitev ...; <http://evharisticni-kongres.rkc.si/?id=140&mod=21>

Primer (vir: <http://revija-prijatelj.rkc.si/032005.htm>):

Gospod Jezus, hvala ti za sveto evharistijo,
v kateri nam izkazuješ ljubezen do konca!
Pri zadnji večerji si se opasal, sklonil in učencem umil noge,
da bi nam dal zgled tiste ponižnosti in ljubezni,
ki more edina nagovoriti in spremeniti svet.
Ti si prišel od Očeta kot Služabnik
in odhajal si s sveta kot Služabnik.

Jezus, živo navzoč v naših srcih,
nauči nas, da se sklanjamo k ubogim
in jim s tvojimi rokami umivamo rane telesa in duše.
Naj se nikoli ne zgodi,
da bi te pobožno prejemali v svetem obhajilu
in te nato pozabili ljubiti v bratih in sestrah.

Jezus, naš Odrešenik,
bodi v našem življenju tako močno navzoč,
da bo vsakdo, ki se sreča z nami,
začel slaviti tvoje ime
in bo skupaj z nami zahrepenel po tvoji trajni bližini.
Amen!

Nataša Ahčin

10. Sklepna misel pred blagoslovom

- razodeva povezanost evharistije (mašne daritve) z življenjem, ki naj na temelju evharistije obrodi bogate sadove
- življenje naj postane evharistija po evharistiji, to je nadaljevanje in odsev evharistične daritve
- VIRI: lekcionar, če se bo zahvala navezala na Božjo besedo

Primer (sklepna misel pred blagoslovom pri nedeljski maši ob začetku veroučnega leta 2008/2009):

(bere veroukar) Po tem praznovanju svete maše se bomo odpravili v svoje vsakdanje življenje in potem se bo začelo: zgodnje jutranje vstajanje, pisanje domačih nalog, večerno priganjanje, da je že čas za v posteljo ... To so lahko same neprijetne stvari, lahko pa postanejo skoraj zabavne, če jih opravljamo z ljubeznijo. Tega nas uči Jezus in če ga bomo nosili s sabo, bo on posvečeval naš čas. Prejmimo blagoslov in se trudimo, da bomo tudi mi blagoslov drug za drugega.